

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Vladimir Timofti, Nicolae Gordilă, Ghenadie Nicolaev, Iurie Bejenaru,

judecând în ședință publică recursurile ordinare declarate de către procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Bălți, Ghenadie Eremciuc și succesorul părții vătămate, Vitalie Bîrcă împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2013, în cauza penală în privința lui

Sandarovschi Tudor Pavel,
născut la 13.07.1972, originar și
locuitor al s.Todirești, r-nul
Ungheni.

Datele referitoare la
termenul de examinare a
cauzei:

- *de la 02 decembrie 2011 pînă la 13 iulie 2012 (prima instanță)*
- *de la 17 octombrie 2012 pînă la 19 iunie 2013 (instanța de apel)*
- *de la 23 octombrie 2013 pînă la 18 martie 2014 (instanța de recurs)*

Procedura de citare a fost legal executată.

cu participarea:

Procurorului Nicolae Suvac, care a solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Avocatului Igor Trofim și succesorul părții vătămate, Vitalie Bîrcă, care au pledat pentru admiterea recursului ordinar declarat.

Avocatului Sorin Ursu în numele inculpatului, care a solicitat respingerea recursurilor declarate.

Colegiul penal lărgit asupra recursurilor în cauză,

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătorei Ungheni din 13 iulie 2012, Sandarovschi Tudor a fost condamnat în baza art. 151 alin.(4) Cod penal, (art. 95 alin. (2) Cod penal, red. anului 1961) stabilindu-i-se pedeapsa de 12 (douăsprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, Sandarovschi T., în jurul orelor 02:45, împreună cu cet. Diaconu Viorel (condamnat prin sentință separată definitivă), fiind înarmați cu o armă de vânătoare cu țeava tăiată, au pătruns în casa cet. Bîrcă Gheorghe din s. Rădenii-Vechi, r-nul Ungheni, unde între ei și stăpînul casei s-a început o bătaie, în cadrul căreia i-au aplicat pătimitului cu un cuțit, multiple lovituri în regiunea abdomenului, cauzîndu-i vătămări corporale grave periculoase pentru viața sub formă de plăgi multiple înțepate-tăiate, două dintre care cu penetrație în cavitatea abdominală cu lezarea mezoului intestinului subțire, în urma cărora Bîrcă Gheorghe a decedat.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Victor Ciuprov în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu dispunerea achitării inculpatului din lipsa faptei infracțiunii prevăzute de art. 151 alin.(4) Cod penal.

4. În motivarea apelului s-a invocat ilegalitatea sentinței emise, că la adoptarea acesteia nu s-a luat în considerație circumstanțele cauzei în complexitatea acestora, iar în cadrul ședinței de judecată nu au fost acumulate suficiente probe pentru probarea implicării lui Sandarovschi T., în comiterea infracțiunii incriminate.

Apelantul a semnalat că, în luna septembrie-octombrie 2002, adică în perioada săvîrșirii faptei, inculpatul avea mîină accidentată fiind immobilizată, urmînd inițial un tratament în acest sens în Federația Rusă, iar ulterior la asistenta medicală în sat. De la momentul comiterii infracțiunii, acesta s-a aflat tot timpul la domiciliu, nu s-a eschivat, fiind cercetat și chiar bănuit de comiterea infracțiunii incriminate de colaboratorii de poliție în acea perioadă.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2013, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre, prin care Sandarovschi T., a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin.(4) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvîrșită de inculpat.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul penal a statuat că, concluzia instanței de fond, privind constatarea vinovăției lui Sandarovschi T., nu rezultă din probele acumulate pe cauză, instanța de fond contrar prevederilor art. 101 CPP, nu a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și nu a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, fără a face o analiză și fără a indica admiterea a unor declarații și respingerea a altor, a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile părții vătămate, date aproximativ după 9 ani de la evenimentul infracțional și peste aproximativ 6 ani, după ce a depus declarații contrare celor din anul 2011,

5.1 Instanța de apel a reținut că, potrivit rechizitoriului, inculpatul se învinuiește de organul de urmărire penală de faptul că, în jurul orelor 02:45, împreună cu cet.

Diaconu Viorel, fiind înarmați cu o armă de vânătoare cu țeava tăiată, au pătruns în casa cet. Bîrcă Gheorghe din s. Rădenii-Vechi, r-nul Ungheni, unde între ei și stăpînul casei s-a început o bătaie, în cadrul căreia i-au aplicat pătimitului cu un cuțit multiple lovituri în regiunea abdomenului, cauzîndu-i vătămări corporale grave periculoase pentru viața sub formă de plăgi multiple înțepate-tăiate, două dintre care cu penetrație în cavitatea abdominală cu lezarea mezoului intestinului subțire, în urma cărora Bîrcă Gheorghe a decedat în spitalul din or. Ungheni.

Totodată instanța a menționat că, de către organul de urmărire penală nu s-a stabilit motivul comiterii infracțiunii incriminate inculpatului, ceea ce este important în condițiile, în care inculpatul nu se cunoaște cu victima, iar între ei nu putea fi nici un fel de relații.

Colegiul a constatat că, instanța de fond nu a dispus de un probatoriu legal, convingător, pentru condamnarea inculpatului de săvîrșirea faptei incriminate, din care considerente, a adoptat o hotărîre de achitare în privința lui Sandarovschi T., *din motiv că fapta nu a fost săvîrșită de inculpat.*

6. Decizia este atacată cu recurs de către procuror care, în temeiul art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită, casarea ei cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecători.

În motivarea recursului se invocă, dezacordul în privința argumentelor care au fost puse la baza hotărîrii instanței de apel, pe care le consideră nefondate. Recurentul semnalează faptul că, concluzia instanței de apel, *precum că fapta nu a fost săvîrșită de inculpat*, vine în contradicție cu procesul-verbal de cercetare la fața locului, procesele-verbale de recunoaștere a persoanei după fotografie din 04.04.2011 și celui din 05.07.2011, raportul de expertiză medico-legală nr.404, expertiza corpurilor delictive din 05.07.2011 din 08.07.2011, prin care au fost supuse expertizei probele-model de sînge și salivă recoltată de la bănuitul Sandarovschi T., prin care s-a concluzionat că *nu se exclude proveniența de la Tudor Sandarovschi.*

Referitor la procesele-verbale de recunoaștere a vinovăției, care au fost lovite de nulitatea actului, se atenționează că, potrivit art. 251 alin.(4) CP, care prevede că încălcarea oricărei alte prevederi legale decît cele prevăzute de alin.(2)¹, atrage nulitatea actului, dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - cînd partea este prezentă sau la terminarea urmăririi penale – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță, însă potrivit materialelor dosarului, la momentul întocmirii procesului-verbal de prezentare a materialelor de urmărire penală, apărătorul învinuitului V., Ciuprov și însuși învinuitul T., Sandarovschi au înaintat demers cu privire la încetarea dosarului penal, pe faptul lipsei componenței de crimă în acțiunile învinuitului, dar nu a invocat nimic privind faptul întocmirii incorecte a proceselor-verbale de recunoaștere a persoanei din 05.07.2011, adică lui T., Sandarovschi.

Astfel, poziția susținută de către instanța de apel, precum că partea vătămată nu l-a recunoscut pe Sandarovschi T., nu dau temei de achitare, deoarece partea apărării a fost obligată să o invoce în momentul prezentării materialelor de urmărire penală.

În recursul acuzatorului de stat se mai invocă, încadrarea juridică greșită a faptei.

Așa cum, fapta a fost săvârșită la 09.10.2002, când era în vigoare Codul penal, redacția 1961, încadrarea juridică urma să fie în baza art.95 alin.(2) CP – adică *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, care au provocat decesul victimei, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani.*

Codul penal nou, a fost publicat în Monitorul oficial la 13.09.2002, în vigoare din 12.06.2003, fapta fiind încadrată în baza art. 151 alin.(4) CP – adică *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale, care au provocat decesul victimei, se pedepsește cu închisoare de la 8 la 15 ani.*

Consideră că, în astfel de situație, acțiunile acestuia urmau a fi calificate prin prisma art. 10 CP, în baza art. 95 alin.(2) CP (redacția 1961), care prevede pedeapsa de la **5** la **15** ani închisoare.

6.1 Hotărîrea instanței de apel este atacată și de către *succesorul părții vătămate*, care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței fără modificări.

În temeiul art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, se invocă faptul că, hotărîrea instanței este bazată doar pe presupuneri, nu și pe probele veridice, care au fost prezentate și cercetate în cadrul judecării cauzei, de către instanță nu s-au luat în considerație următoarele:

- declarațiile părții vătămate Bîrcă Raisa din 05.07.2011 și 04.04.2011, prin care se confirmă recunoașterea lui Sandorovschi T., ca fiind cea de-a doua persoană, care împreună cu cumnatul Diaconu Viorel au comis infracțiunea împotriva soțului său;
- martorului Bîrcă Vitalie, care a afirmat faptul că, martorul V., Nanu a confirmat că, *omorul tatălui sau Bîrcă G., a fost comis de către Diaconu Viorel și Sandorovschi Tudor.*

Consideră că instanța eronat a pus la baza hotărîrii adoptate, *declarațiile martorului Pleșca M., care a susținut că imediat după comiterea infracțiunii l-a verificat pe T. Sandarovschi, privitor la implicarea în comiterea infracțiunii și a constatat că acesta nu a participat la săvîrșirea acesteia* „, deoarece, martorul Pleșca nu a explicat și nu a probat, prin care probe anume s-a demonstrat nevinovăția lui Sandorovschi T.

Referitor la faptul că T. Sandorovschi, *avea mîna fracturată, fiind immobilizată la momentul săvîrșirii infracțiunii*, atenționează că, la materialele dosarului nu există nici un document, care ar demonstra existența acestei fracturi, sau cel puțin faptul că avea mîna în gips.

Recurentul își manifestă dezacordul în privința nestabilirii motivului comiterii infracțiunii, consideră că, acest motiv nu a reprezentat anumite neînțelegeri cu caracter personal, ci dorința de acaparare a averii străine. Declară că, anterior, inculpatul împreună cu Diaconu au mai comis infracțiunii legate de deposedarea ilegală a bunurilor altor persoane.

10. Judecînd recursurile declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2), lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, potrivit prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, fapt care însă nu a fost respectat de către instanța de apel.

În urma analizei motivării deciziei instanței de apel se constată că în aceasta sunt apreciate critic declarațiile părții vătămate Bîrcă Raisa, din motiv că în declarațiile inițiale din 18.04.2005, aceasta a indicat, că a recunoscut unul din atacatori, care purta cagulă și care era Diaconu Viorel, iar cealaltă persoană nu purta mască pe cap, dar ea nu a recunoscut-o și la acel moment dacă ar vedea-o nu ar putea s-o recunoască. Astfel, Colegiul penal constată, că instanța de apel, a efectuat o analiză incompletă și selectivă a declarațiilor părții vătămate, concluzia dată reieșind din faptul că nu a fost analizat sensul celor expuse de către Bîrcă R., din care reiese că aceasta nu a recunoscut această persoană din motiv că nu era de la ea din sat, deoarece pe toții consătenii săi, aceasta îi cunoștea (V. I, f.d. 46 verso).

Critica declarațiilor părții vătămate Bîrcă R. de către instanța de apel se mai bazează și pe declarațiile acesteia din procesul-verbal de confruntare între ea și Diaconu Viorel din 04.09.2008, din conținutul căruia rezultă că ea pe a doua persoană nu o putea descrie, deoarece a trecut mult timp. Însă, analizând conținutul acestui proces-verbal, se constată iarăși că motivul necunoașterii acelei persoane a fost faptul că nu era dintr-un sat cu partea vătămată (V. I, f.d. 100 verso), ceea ce nu excludea posibilitatea recunoașterii acesteia de către partea vătămată, în cazul prezentării spre recunoaștere, ceea ce de fapt ulterior și s-a întâmplat. Această ipoteză este susținută și de faptul că într-adevăr, inculpatul Sandarovschi T., nu era din același sat cu partea vătămată.

La fel, urma a fi apreciat și faptul că declarațiile părții vătămate au fost congruente și consecvente în fazele urmăririi penale și judecării în instanța de fond, fapt ce le conferă o valoare probatorie suficientă, cu atât mai mult, luând în considerație și faptul că partea vătămată era persoana care a asistat direct la evenimentele incriminate inculpatului.

În aceeași ordine de idei instanța de apel a apreciat critic și declarațiile martorilor Bîrcă Vitalie și Hîncu Octavian, fără însă a argumenta suficient această poziție, cu atât mai mult că Hîncu O., a depus declarații consecvente în faza urmăririi penale și în instanța de fond, privitor la faptul că l-a auzit pe Valeriu Nanu, spunându-i lui Bîrcă V. că la comiterea infracțiunii a participat și „Feghea” Sandarovschi. Argumentele instanței de apel cu referire la faptul că sursa de informare a lui Bîrcă V. și Hîncu O., adică Nanu Vasile, nu a confirmat cele expuse de către primii, nu era suficientă pentru aprecierea veridicității lor, luând în considerație relațiile dintre inculpatul Sandarovschi T., și Nanu V., care erau bune, odată ce aceștia au lucrat împreună în Federația Rusă.

Cu referire la constatarea nulității proceselor-verbale de recunoaștere a persoanei din 04.04.2011 și 05.07.2011, Colegiul penal atestă că încălcările invocate ce se pretindeau, că au fost admise pe parcursul urmăririi penale, potrivit prevederilor art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, se refereau la nulități relative, invocarea cărora era restrânsă în timp și anume : în acest caz putea fi invocată nulitatea lor la terminarea urmăririi penale, când partea a făcut cunoștință cu materialele dosarului.

Din materialele dosarului, rezultă, că la terminarea urmăririi penale inculpatul Sandarovschi T., și apărătorul lui, V. Ciuprov, după ce au făcut cunoștință cu materialele cauzei, n-au invocat nulitatea cărora acte procedurale, acceptându-le ca probe.

Astfel, neinvocarea nulității relative în termenul, prevăzut de lege, atrăgea tardivitatea excepției de nulitate și acoperirea nulității, care nu mai putea fi cerută de partea interesată în altă etapă a procesului penal, ori printr-un alt mijloc procesual, la fel neputând fi invocată și de către instanțe de apel, din oficiu.

Concluziile instanței de apel cu referire la faptul că probele folosite în privința lui Diaconu V., nu pot fi folosite și în privința lui Sandarovschi T., deoarece se combat, iar hotărîrea și argumentele ce se conțin în ea, în privința lui Diaconu V. au puterea lucrului judecat, Colegiul penal le apreciază critic. Această concluzie rezultă din faptul că instanța de apel urma să aprecieze cine inițial era cu chipiul în cap, precum și să verifice dacă inculpații nu au putut să se schimbe între ei, deoarece pe Sandarovschi T. părțile vătămate nu-l cunoșteau și acesta putea să poarte chipiu, pe când Diaconu V. să poarte fes, fapt care este congruent și cu declarațiile părții vătămate.

Instanța de apel, în susținerea soluției sale, a invocat și faptul prezenței la inculpat în perioada comiterii infracțiunii, a unei vătămări a brațului stîng, circumstanță ce excludea, după părerea ei, participarea inculpatului la acțiunile incriminate inculpatului, cu atît mai mult că circumstanța prezenței leziunii la Sandarovschi T., nu a fost menționată de către partea vătămată. În acest context, Colegiul penal atestă necesitatea verificării acestui argument sub aspectul relevanței sale. Această concluzie rezultă din faptul că potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 3224 din 08.07.2011 (V. I, f.d. 221), la Sandarovschi T., s-au depistat vătămări corporale ușoare, care, potrivit certificatului nr. 867 din 07.12.2012 (V. II, f.d. 16) s-a produs la 26.09.2002. Potrivit gravității vătămarilor suferite, perioada de reabilitare este de cel mult 21 zile (trei săptămîni). Astfel, odată ce infracțiunea s-a comis la 09.10.2002, adică peste 14 zile (2 săptămîni) de la producerea traumei, se constată că inculpatul deja era în faza finală de reabilitare, ceea ce nu excludea posibilitatea acționării cu această mîna.

Nu este relevant nici argumentul instanței de apel cu referire la lipsa necesității de bani lui Sandarovschi T., această ipoteză necesitînd a fi verificată prin prisma declarațiilor lui Donici Vladimir, care a comunicat că înainte de incident, Diaconu V. a cerut de la victima Bîrcă Gh. o sumă de bani cu titlu de împrumut, pe care ultimul a refuzat să o acorde.

Reieșind din cele expuse, se concluzionează că la judecarea cauzei, instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, a admis erori care au afectat aspectul de drept al cauzei și asemenea erori pot fi corectate doar de către instanța de apel.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel în cauză urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării în instanța de apel, într-un nou complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația, ca în conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor prezentate de procuror și administrate de instanța de fond, ținând seama că coraborarea există nu numai între probele directe, dar și indirecte, să motiveze concordanța între acestea în sensul dacă confirmă ori infirmă vinovăția inculpatului, în dependență de datele obținute să pronunțe o soluție motivată cu răspunsuri la toate motivele apelurilor, soluție care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu prevederile art. 338 alin.(2), 434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Bălți, Ghenadie Eremciuc și succesorul părții vătămate, Vitalie Bîrcă, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 iunie 2013, în cauza penală în privința lui *Sandarovschi Tudor Pavel*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la 08 aprilie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Vladimir Timofti

Nicolae Gordilă

Ghenadie Nicolaev

Iurie Bejenaru